

NOTA VOOR DE RAAD

Datum: 12 januari 2018	Nummer raadsnota: BI.0180024
Onderwerp: Evaluatie Speelgoed- en carnavalsmuseum 'Op Stelten'	

Portefeuillehouder: Van der Helm	Bijlagen: 1. Voorstel Speelgoedmuseum (Een maatschappelijk en betaalbaar museum voor Oosterhout) 2. Evaluatie Speelgoed- en carnavalsmuseum van Drijver en Partners 3. Huurovereenkomst met Speelgoed- en carnavalsmuseum	Ter inzage: 1.
--	--	--------------------------

Voorstel:

1. De huur en subsidie formeel te ontkoppelen;
2. De subsidie aan Speelgoed- en carnavalsmuseum 'Op Stelten' in 2 jaar af te bouwen met 20%;
3. Het Speelgoed- en carnavalsmuseum 'Op Stelten' begin 2020 opnieuw te evalueren.

Samenvatting

In 2016 heeft het onafhankelijke onderzoeks- en adviesbureau Drijver en Partners in opdracht van de gemeente een evaluatie naar het Speelgoed- en carnavalsmuseum 'Op Stelten' (verder aangeduid als museum) uitgevoerd en het toekomstperspectief van het museum in beeld gebracht. Uit deze evaluatie (zie bijlage 1) blijkt dat het museum, puur bezien als 'speelgoedmuseum', goed functioneert. Echter zijn de aan het museum verbonden gemeentelijke (huisvestings)kosten relatief hoog in verhouding tot hetgeen het de stad oplevert

Begin 2017 hebben wij u geïnformeerd over het onderzoeksrapport en de projectopdracht Evaluatie Speelgoedmuseum. Het doel van de projectopdracht luidde:

Met dit project moet vanaf 2020 een structurele bezuiniging op de exploitatie van het Speelgoed- en carnavalsmuseum worden gerealiseerd. Door het museumbestuur nadrukkelijk probleemeigenaar te laten zijn, wordt het cultureel ondernemerschap gestimuleerd en kan er samen worden gewerkt aan het vormgeven van een duurzame en werkbare oplossing.

Naar aanleiding van deze projectopdracht hebben wij intensief met het museumbestuur gesproken over onze visie en de mogelijkheden om hier als speelgoedmuseum invulling aan te geven. Het bestuur heeft de uitdaging opgepakt en een ambitie vastgelegd in de eigen notitie 'Een maatschappelijk en betaalbaar museum voor Oosterhout' (bijlage 2).

Hoewel wij de inzet en de bereidwilligheid van het bestuur waarderen, achten wij het voorstel nog te behoudend om hier volwaardig mee in te stemmen.

Mede vanuit een bredere blik richting inspirerende ontwikkelingen om ons heen, als door gesprekken met geïnteresseerde mensen en partijen uit de stad die mee willen denken en kansen zien, zijn wij ervan overtuigd dat er in dit voorstel nog voldoende ontwikkelingen en kansen onbenut blijven. Daarnaast houden wij vast aan de reductie van de subsidie met 20%.

Wij stellen daarom voor om:

- De subsidie aan het museum in 2 jaar met 20% terug te brengen. Dit betekent concreet €107.608 in 2018, € 96.850 in 2019 en uiteindelijk € 86.000 in 2020
- De resterende looptijd van het huurcontract, te weten 2 jaar, blijven sturen op de inhoudelijke/programmatische ontwikkelingen van het museum.
- Na deze periode het succes te bepalen en op basis hiervan al dan niet over te gaan tot een nieuwe huurovereenkomst.

Wat willen we bereiken?

Met dit voorstel willen we bereiken dat de gemeentelijke kosten voor het museum meer in verhouding komt met wat het museum de stad oplevert. Dit werkt twee kanten op. Enerzijds verlagen we de gemeentelijke kosten door verlaging van de subsidie, maar anderzijds gaat het museumbestuur ook werken aan een hoger maatschappelijk rendement voor de stad.

Hoewel je 'maatschappelijk rendement' natuurlijk niet precies kunt meten, zijn wij ter rechtvaardiging van de investering van € 86.000 naast hetgeen het speelgoedmuseum ons de afgelopen jaren al heeft laten zien met name op zoek naar:

- Meer interactie. Denk hierbij aan de combinatie van het tentoonstellen van (oud)speelgoed en interactieve educatie. Zonder te ver buiten het kerndoel 'museum' te vallen kunnen we ter inspiratie kijken naar de ontdekkfabriek (www.deontdekkfabriek.nl) in Eindhoven of de uitvindfabriek (www.uitvindfabriek.nl) in Breda.
- Een verhoogde attractiviteit voor de Oosterhoutse jeugd en hun ouders. We zien helaas dat het huidige aanbod maakt dat het aantal Oosterhoutse bezoekers beperkt is. We zoeken een aanbod/programmering welke ook de Oosterhoutse ouders en kinderen frequenter verleidt om het museum te bezoeken
- Een bredere samenwerking met andere partijen en een mooie aansluiting bij de omgeving (het creatieve zelfbenoemde 'Museumkwatier'). Dit natuurlijk wel met het besef dat samenwerking vraagt om meer dan enkel de bereidheid van het Speelgoedmuseum.

Kortom, een museum dat meer is dan enkel een mooie tentoonstelling van Speelgoed, maar door een attractieve en interactieve programmering Oosterhout meer aan zich weet te binden.

Wat gaan we daarvoor doen?

De huur en subsidie formeel ontkoppelen

Bij het vaststellen van het museum beleid in 2009 heeft uw gemeenteraad per amendement besloten om de eigenaarslasten van het pand Zandheuvel 51 geheel te compenseren aan het Speelgoedmuseum en om aanvullend nog een subsidie van € 15.000 te verstrekken. Hiermee is er een koppeling ontstaan tussen huur en subsidie. Deze is ook als zodanig vastgelegd in het huurcontract (zie bijlage 3, Huurcontract art. 8.3). Het huurcontract heeft nog een looptijd tot 1 mei 2020 en kent een opzegtermijn van 2 jaar (art. 3.2 en 3.3).

Om, zoals opgenomen in de projectopdracht, een taakstelling van 20% op de subsidie aan het museum te kunnen realiseren, is het noodzakelijk om eerst de huur en subsidie te ontkoppelen. Hiervoor dient het huurcontract met het museum formeel uiterlijk 30 april 2018 opgezegd te worden en ontruiming aangezegd te worden. Pas na de evaluatie begin 2020 zal bekeken worden of er een nieuw huurcontract wordt afgesloten met ingang van 1 mei 2020.

Door de ontkoppeling van huur en subsidie zal de subsidie ook niet meer standaard worden geïndexeerd conform de indexatie van de huurprijs (CPI). Hierbij volgen we vanaf nu jaarlijks het beleid van de gemeente inzake indexering van subsidies.

De subsidie aan het museum in 2 jaar afbouwen met 20%

Het museum ontvangt naast de volledige compensatie voor de huurkosten nog een aanvullende subsidie van € 14.775. Hiermee komt de financiële dekkingsgraad (excl. huurkosten) van het museum uit op zo'n 75%. Het museum verwacht door een samenhangend pakket aan maatregelen binnen 3 jaar een dekkingsgraad (excl. huurkosten) van 100% te kunnen realiseren. Dit wil zij bereiken middels:

- Meer bezoekers
- Hogere toegangsprijs in combinatie met meer bestedingen in horeca en winkel
- Verhoging inkomsten uit fondsen en sponsoring

Zij verwacht hiermee dus extra inkomsten te kunnen genereren gelijk aan de aanvullende exploitatiesubsidie van de gemeente (€ 14.775), waarmee deze subsidie per 2020 zou kunnen komen te vervallen.

Wat een gezonde balans is tussen de gemeentelijke kosten en wat het museum de stad oplevert is moeilijk te bepalen en is vooral een politieke afweging. Het voorstel van het museumbestuur om een bezuiniging van € 14.775 te realiseren is echter niet in lijn met het uitgangspunt van minimaal 20% besparing zoals wij op voorhand voor ogen hadden in de projectopdracht. Wij willen het museumbestuur derhalve uitdagen om hun cultureel ondernemerschap de komende jaren verder te ontwikkelen en stellen derhalve voor om de subsidie in 2 jaar als volgt af te bouwen:

- 2018: € 107.608
- 2019: € 96.850
- 2020: € 86.000

Dit komt neer op een totale bezuiniging van € 21.608, zijnde 20%, vanaf 2020. Met deze afbouw houden we een (in lijn met de art. 4:51 Awb) redelijke termijn aan qua afbouw van de subsidie en lopen tevens ongeveer in gelijke tred met de termijnen in het huurcontract.

Het Speelgoedmuseum begin 2020 opnieuw evalueren

Wij zien bovenstaande bezuiniging als een eerste stap die het museumbestuur moet uitdagen om middels cultureel ondernemerschap meer op eigen benen te komen staan (een doelstelling die de afgelopen jaren niet tot ontwikkeling is gekomen). Dit betekent dat wij graag de vinger aan de pols willen houden en dat we half jaarlijks met het museum in overleg zullen treden over de voortgang. Vervolgens zullen we begin 2020 het museum opnieuw evalueren. Wij zullen hierbij de toetsingscriteria uit het museumbeleid opnieuw als leidraad nemen:

1. **Functie:** Een museum vervult (in meer of mindere mate) verschillende functies. Functies gerelateerd aan de waarden van cultuur:
 - a. De intrinsieke waarde:
 - Het in stand houden en ontwikkelen en uitdragen van het Nederlandse culturele erfgoed;
 - De aantrekkingskracht voor bezoekers behelst in belangrijke mate de 'beleving': een inspirerende, leerzame of plezierige ervaring. Hier komen de eerder genoemde ambities omtrent interactie en levendige educatie aan bod.
 - b. De economische waarde:
 - Musea dragen bij aan de economische waarde van een stad in perspectief van het lokale voorzieningenniveau en daarmee de aantrekkingskracht van de gemeente.
 - c. De sociale waarde:
 - Musea zijn een ontmoetingsplek voor mensen, bezoekers maar ook de medewerkers (doorgaans vrijwilligers in de kleinere musea met een gelijkgezinde hobby) en versterkt daarmee de sociale cohesie.
2. **Collectie:** Een museum dient een duidelijke, herkenbare collectie te hebben. De collectie moet een bepaalde waarde hebben of betekenis hebben. Bijvoorbeeld een collectie die uniek is in Nederland. Ook is van belang of de collectie past binnen de visie 'Proef Oosterhout' en dat er relaties worden gelegd met actuele of anderszins Oosterhout gerelateerde thema's en projecten.
3. **Publiek:** Het publieksbereik is een belangrijke maatstaf voor het succes. Om voor subsidiering in aanmerking te blijven komen is voor het Speelgoedmuseum minimaal 12.500

bezoekers een vereiste met het vooruitzicht de komende jaren te groeien naar 15.000 bezoekers met daarin een belangrijk deel kinderen tot 12 jaar. Hierbij vragen we nadrukkelijk aandacht voor een sterkere binding met (lokale) bezoekers en daaruit voortvloeiend terugkerend bezoek.

4. **Organisatie en financiën:** Het Speelgoedmuseum moet, in lijn van de basiseisen van het museumregister, een stabiele financiële basis hebben. Daarnaast dient de organisatie te beschikken over een beleidsplan en gekwalificeerde medewerkers. Ontwikkeling en uitbating van cultureel ondernemerschap is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Het speelgoedmuseum zal dus vertrouwd moeten raken met het ondernemerschap, businessmodellen en publiek-private samenwerkingen. Dit vraagt om het verleggen van de interne focus naar een meer externe focus: van aanbodgericht naar vraaggericht, maar ook meer samenwerking en co-creatie.
5. **Museumregistratie:** Het Speelgoedmuseum dient een museumregistratie te hebben en aangesloten te zijn bij de Museumkaart.

Op basis van de evaluatie van de behaalde resultaten van het museum op bovenstaande punten zal er een definitief besluit worden genomen over de toekomst van het Speelgoedmuseum.

Huisvestingskosten onder de loep

De berekening van kostprijsdekkende huur geschiedt op basis van gemeentebreed beleid. Er is dus geen directe relatie tussen de specifieke per object opgenomen kosten in de meerjarenonderhoudsplanning en de doorberekende kostprijs dekkende huur. Deze wordt berekend op basis van vaste kengetallen.

Dit betekent dat de voorgestelde verlaging van de huur geen optie is. Uiteraard zijn we wel blij dat we met elkaar effectief blijven kijken naar de onderhoudskosten.

Tot slot wordt door het museumbestuur ook geopteerd voor een andere btw-constructie, hetgeen een verdere besparing zou opleveren. Uiteraard hebben we deze optie ook onderzocht, maar aangezien de gemeente reeds in de huidige constructie - na afstemming met de Belastingdienst - de btw op onderhoud kan declareren valt hier geen bezuiniging meer te realiseren.

Wat mag het kosten?

De subsidie aan het Speelgoedmuseum zal in twee stappen als volgt worden afgebouwd:

- 2018: € 107.608
- 2019: € 96.850
- 2020: € 86.000

Dit betekent dat er vanaf 2020 een structurele bezuiniging wordt gerealiseerd van € 21.608.

Op welke manier is/wordt vormgegeven aan burgerparticipatie?

Dit voorstel is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met het Speelgoedmuseum. Het Speelgoedmuseum is zelf het afgelopen jaar hard aan de slag gegaan om met een gedegen voorstel te komen. Wij achten dit een goede basis, maar zijn van mening dat er zeker nog veel mogelijkheden en ontwikkelkansen onbenut blijven.

Naast de directe betrokkenheid van het Speelgoedmuseum hebben wij uiteraard ook veel gesprekken gevoerd met mensen die wel een bijdrage wilden leveren aan een nieuwe ontwikkeling van het Speelgoedmuseum. Van cultuurcoaches, buurtbewoners, mensen van Bock, tot mensen die de ondersteunende horeca in een nieuw en inspirerend jasje wilden steken en exploiteren. Helaas hebben de gesprekken tussen deze mensen en het bestuur van het museum nog geen succes opgeleverd. Maar dat in de verbinding en participatie kansen liggen is ons wel duidelijk.

Tot slot heeft ook de onderzoeker in de evaluatie gebruik gemaakt van diverse betrokken partijen om te kunnen bepalen wat de waarde van het museum voor Oosterhout is (VVV, Stadsmanager en Heemkundekring).

Nummer: BI.0180024

DE RAAD VAN DE GEMEENTE OOSTERHOUT;

.

Gelezen het voorstel van het college van 22 januari 2018

BESLUIT:

1. De huur en subsidie formeel te ontkoppelen;
2. De subsidie aan het museum in 2 jaar af te bouwen met 20%;
3. Het speelgoed- en carnavalsmuseum 'Op Stelten' begin 2020 opnieuw te evalueren.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 27 februari 2018.

DE RAAD VOORNOEMD,

, voorzitter

, griffier